KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

Zanim zaczniesz

Nie musisz już teraz wiedzieć, kim będziesz w przyszłości.

Nie musisz być „typem humanisty", „umysłem ścisłym", „artystą", „sportowcem", „informatykiem" ani żadną inną etykietą.

Możesz być osobą, która uczy się, sprawdza, zmienia zdanie, próbuje nowych rzeczy i rozwija różne kompetencje.

Pamiętaj!

Nie pytaj tylko:
„Jaka/jaki jestem?"

Zapytaj również:
„Czego mogę się jeszcze nauczyć?"

KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

01 MÓJ WEWNĘTRZNY KOMENTATOR

Każdy z nas ma czasem w głowie głos, który coś komentuje.
Czasami mówi:

- **„Nie nadaję się do tego”.**
- **„I tak mi nie wyjdzie”.**
- **„Inni są ode mnie lepsi”.**
- **„To nie jest dla takich osób jak ja”.**
- **„Powinnam/powinienem już to umieć”.**
- **„Jeśli popełnię błąd, wszyscy to zauważą”.**

Złap jedną taką myśl.

Myśl, która czasami mnie ogranicza:

A teraz zostań detektywem.
Jakie mam dowody, że ta myśl jest prawdziwa?

Jakie mam dowody, że może nie być prawdziwa?

Co powiedziałabym/powiedziałbym komuś,
kogo lubię, gdyby miał taką samą myśl?

Nowa wersja
Zamiast:

mogę powiedzieć sobie:

KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

02 ETYKIETA TO NIE DEFINICJA

Ludzie często opisują siebie i innych za pomocą etykiet:

- „zdolny”,
- „słaby z matematyki”,
- „nieśmiały”,
- „artystyczny”,
- „techniczny”,
- „humanista”,
- „ścisłowiec”,
- „sportowiec”,
- „kujon”,
- „leniwy”.

Problem pojawia się wtedy, gdy etykieta zaczyna decydować o tym, czego nawet nie próbujemy.

Wybierz jedną etykietę, którą ktoś kiedyś przypisał Tobie albo którą sam sobie nadałaś/nadałeś.

Etykieta

Co ta etykieta sprawia, że robię?

Czego przez nią mogę nie próbować?

Jak wyglądałaby moja sytuacja, gdybym potraktowała/potraktował ją nie jak fakt, ale jak opinię?

Dokończ:

„Nie jestem na zawsze

„Jestem osobą, która

KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

03 INSTRUKCJA OBSŁUGI „MNIE”

Wyobraź sobie, że masz stworzyć instrukcję obsługi samego siebie.

Nie chodzi o to, żeby wypisać swoje cechy.

Chodzi o odkrycie:

Co pomaga Ci działać, a co Cię blokuje?
Odpowiedz na pytania. Będą one instrukcją obsługi Ciebie.

Kiedy najbardziej chce mi się działać?

Co sprawia, że tracę motywację?

Czego potrzebuję, żeby spróbować czegoś trudnego?

Jak najlepiej uczę się nowych rzeczy?

Co pomaga mi popełnić błąd i spróbować ponownie?

Jedna rzecz, której inni mogą o mnie nie wiedzieć:

KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

04 KTO NAPRAWDĘ WYBIERA?

Wyobraź sobie, że ktoś mówi:
„To nie jest dla mnie”.

Zastanów się, skąd właściwie pochodzi ta decyzja?
Czy zawsze jest wyłącznie nasza?

Przeczytaj przykłady:
A. „Nie będę programować, bo to jest dla kujonów”.
B. „Nie będę tańczyć, bo chłopaki nie robią takich rzeczy”.
C. „Nie interesuję się elektroniką, bo dziewczyny raczej się tym nie zajmują”.
D. „Nie zgłoszę się do konkursu, bo znajomi pomyślą, że się popisuję”.
E. „Nie wybiorę tego kierunku, bo moja rodzina uważa, że powinienem/powinnam robić coś innego”.

Wybierz jeden przykład.
Wybrałem/am: _____

Zaznacz, co może wpływać na tę decyzję?

- ☐ rodzina
- ☐ znajomi
- ☐ media społecznościowe
- ☐ stereotypy
- ☐ opinia innych
- ☐ wcześniejsze doświadczenia
- ☐ strach przed porażką
- ☐ własne zainteresowania
- ☐ coś innego: _____

Najważniejsze pytanie:
Gdyby nikt mnie nie oceniał, czy nadal podjęłabym/podjąłbym tę samą decyzję?

☐ Tak ☐ Nie ☐ Nie wiem

Dlaczego?

_____

KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

05 ALGORYTM, KTÓRY DZIAŁA W GŁOWIE

Algorytmy w internecie podpowiadają nam treści podobne do tych, które wcześniej oglądaliśmy.
Podobny mechanizm może pojawić się również w naszych przekonaniach, w naszej głowie.

Jeśli wiele razy słyszę:
„To nie jest dla Ciebie".

mogę zacząć myśleć:
„Rzeczywiście, to nie jest dla mnie".

Znajdź własny przykład.

Przekaz, który często słyszą młodzi ludzie:

Kto lub co go przekazuje?

Jakie zachowanie może ten przekaz wywołać?

Co mogę stracić, jeśli w niego uwierzę?

Jak można „wyłączyć ten algorytm"?

KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

06 STEREOTYP – UKRYTY PROGRAM

Stereotyp działa trochę jak program działający w tle.
Nie zawsze go zauważamy, ale może wpływać na nasze decyzje.

Dokończ klasyczne stereotypowe zdanie:

„Dziewczyny powinny

„Chłopaki powinni

„Osoby zdolne zawsze

„Ktoś, kto jest słaby z

nie powinien

Teraz zatrzymaj się.
Które z tych zdań są faktem, a które są społecznymi przekonaniami?
Wybierz jedno zdanie i rozłóż je na części

Zdanie

Co jest w nim stereotypem?

Jak można je zastąpić bardziej sprawiedliwą wersją?

KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

07 PORÓWNANIE, KTÓRE ZABIERA ENERGIĘ

Porównywanie się z innymi nie zawsze jest dla nas korzystne.

Może czasami inspirować:

„Skoro ona to potrafi, może też spróbuję”.

Ale może też działać odwrotnie:

„On jest lepszy, więc ja się do tego nie nadaję”.

Przypomnij sobie sytuację, w której porównałaś/porównałeś się z kimś. Zapisz ją.

Co wtedy zobaczyłeś/aś?

Czego nie widziałeś/aś?
/np. czasu pracy, wcześniejszych prób, pomocy innych, błędów, treningu/

Dokończ:
„Nie znam całej historii tej osoby, dlatego

KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

08 DECYZJA BEZ ETYKIETY

Wyobraź sobie:
Masz możliwość zgłoszenia się do szkolnego projektu.
Możesz wybrać:

- **stworzenie filmu,**
- **zaprojektowanie aplikacji,**
- **doświadczenie naukowe,**
- **przygotowanie podcastu,**
- **projekt artystyczny,**
- **prezentację,**
- **organizację wydarzenia.**

Kiedy już wybrałaś/wybrałeś, Twoi znajomi mówią coś w stylu:
„To nie dla Ciebie, to nie jest w Twoim stylu".

Co wtedy robisz?

☐ **rezygnuję** ☐ **pytam, dlaczego tak uważają** ☐ **wybieram to, co naprawdę mnie interesuje**

☐ **próbuję, nawet jeśli nie wiem, czy sobie poradzę** ☐ **wybieram coś innego**

Dlaczego?

A teraz trudniejsze pytanie:

Czy wybrałam/wybrałem na podstawie własnego zainteresowania, czy na podstawie tego, jak chcę być postrzegana/postrzegany?

Na koniec zapisz swój własny wniosek tak by motywował Cię do działania, pomimo sugestii innych ludzi:

KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

09 TRZY WERSJE MOJEJ PRZYSZŁOŚCI

Nie wybieraj zawodu.
Wybierz kompetencje i sposób działania.
Wyobraź sobie trzy możliwe wersje siebie za kilka lat.

WERSJA A – „KONTYNUUJĘ TO, CO JUŻ ZNAM”

Co robię?

Jakie kompetencje rozwijam?

WERSJA B – „PRÓBUJĘ CZEGOŚ NOWEGO”

Co robię?

Czego muszę się nauczyć?

WERSJA C – „ROBIĘ COŚ, CZEGO DZIŚ JESZCZE NIE POTRAFIĘ SOBIE WYOBRAZIĆ”

Co mogłoby to być?

Jakie cechy lub umiejętności mogłyby mi się przydać?

Co łączy wszystkie trzy wersje?

KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

10 MOJA „STREFA JESZCZE NIE”

Zamiast mówić:
„Nie potrafię”.
spróbuj powiedzieć:
„Jeszcze tego nie potrafię”.
Wybierz coś, czego obecnie nie umiesz lub nie robisz dobrze.

Zapisz czym to jest.

Moje „jeszcze nie”:

Dlaczego jeszcze tego nie potrafię?

- [ ] nie ćwiczyłam/ćwiczyłem
- [ ] nie znalazłam/znalazłem dobrej metody
- [ ] potrzebuję pomocy
- [ ] boję się błędu
- [ ] jeszcze nie miałam/miałem okazji
- [ ] szybko się zniechęcam
- [ ] nie wiem, od czego zacząć
- [ ] coś innego

Znajdź jeden lub dwa sposoby, żeby przesunąć swoje „jeszcze nie”:

KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

11 MOJE ZDOLNOŚCI, KTÓRE MOGĘ ROZWIJAĆ

Nie wpisuj cech typu „jestem dobra/dobry".
Wpisz swoje kompetencje, które można dalej ćwiczyć i rozwijać.

Przykład:
Częste zadawanie pytań → poprzez zadawanie pytań można ćwiczyć ciekawość

Moje kompetencje:

1.

2.

3.

4.

5.

Wybierz tę, którą chcesz szczególnie rozwinąć:

Dlaczego właśnie ta?

KAŻDY MA SWOJĄ MOC

09

NA KONIEC – ZAPAMIĘTAJ

Nie jestem etykietą.

Nie jestem jedną oceną.

Nie jestem jednym błędem.

Nie muszę być taki/taka jak inni.

Nie muszę już dziś wiedzieć, kim będę.

Mogę sprawdzać. Mogę próbować. Mogę się uczyć.

Mój potencjał nie jest gotowym wynikiem.

Mózg nie ma płci.

Kompetencje i zainteresowania można rozwijać.

Najważniejsza myśl, którą zabieram ze sobą: